

Suplemento realizado en parcería por **ADEGA** e por Sermos Galiza

Quinta feira,
15 de decembro
de 2016
Número 8

Caderno de análise sobre ecoloxismo e o ambiente en Galiza.
Coordinación:
Manuel Soto
Castiñeira

SOGAMA reciclou o 3% dos residuos recibidos en 2015. Despois de 18 anos de “mellora continuada”, o seu colector amarelo apenas recuperou o 10% dos residuos de envases xerados. A este ritmo de mellora, levaríanos 120 anos acadar o obxectivo do 50% fixado para 2020. Se SOGAMA non recicla, que fai cos residuos? SOGAMA acumula máis de 5 millóns de toneladas de residuos sen tratar no vertedoiro da Areosa, e nos vertedoiros do chamado Complexo Medioambiental de Cerceda acumula máis de 1 millón de t de escouras e outros residuos inertes, e máis de 500.000 t de cinzas tóxicas. Unha situación insostíbel que fai aflorar novos proxectos de vertedoiros, sexa nas inmediacións de SOGAMA ou polo país adiante. Tamén unha clara fraude á normativa en vigor que unha denuncia ecoloxista xa puxo en coñecemento do Parlamento europeo hai tres anos, aínda sen resolver. . >>>>>> **2-5**

SOGAMA: o modelo máis caro, os peores resultados

Distrito Xermar

Entrevista a María R. Lafuente (ADEGA): novos proxectos de compostaxe doméstica na Galiza >>>>>> **8**

SOGAMA: a xestión do lixo que Galiza precisa?

O 97% dos residuos que chegan a SOGAMA van a incineración e a vertido directo, limitándose a reciclaxe ao 3%. A nivel galego, a reciclaxe chega a un total do 12%, pola recollida de vidro e papel e a achega do ámbito Nostián (15%) e Barbanza (40%), pero o conxunto do país fica lonxe dos obxectivos europeos do 50%. Máis de 6 millóns de toneladas de residuos acumúlanse nos vertedoiros de SOGAMA, incluíndo medio millón de t de cinzas tóxicas. A contaminación volveuse un problema en toda a contorna. Ao tempo, a creación de emprego queda no 10% da que tería lugar nun modelo de xestión ecolóxica, perdéndose uns 3.000 postos de traballo no sector. É esta a xestión do lixo que Galiza precisa?

Manuel Soto Castiñeira

Nos últimos tres anos (2013 a 2015) SOGAMA tratou unha media de 807.000 t de residuos municipais (RM), o 80% do total galego. Os residuos chegan ao chamado Complexo Medioambiental de Cerceda (CMC) por dúas vías, a bolsa amarela (contedor amarelo, destinado aos residuos de envases), e a bolsa negra (contedor verde, destinado á fracción resto, incluídos os restos orgánicos). A entidade non intervéñ na recollida de vidro e papel nestes concellos.

O contedor amarelo: ineficacia ambiental, dobre custo para a cidadanía

Os cambios introducidos na planta de selección de envases en 2008 permitíronlle pasar das 17.883 t, recibidas en 2007, ás 21.063 de 2011. De aí en diante, as cifras da bolsa amarela permaneceron estancas, sen acadar as 22.000 t en ningún dos exercicios posteriores. De todo o que vai na bolsa amarela, SOGAMA recuperou 12.370 t (metais, plásticos e bricks) en 2015.

Cómpre preguntarse canto é isto. Cal é a eficiencia do contedor amarelo no ámbito SOGAMA? Segundo os propios datos da Xunta, os envases lixeiros son o 15% do total de residuos xerados, isto é, 130.000 t no ámbito SOGAMA. Despois de 18 anos de experiencia, e as supostas mellores continuadas, o modelo apenas acada a recuperar o 10% dos residuos de envases xerados. SOGAMA reitera nas súas campañas publicitarias que vai mellorando cada ano os seus resultados, mais, a este ritmo, o obxectivo do 50% fixado nas directivas europeas non se acadaría en menos de 120 anos!

O fracaso é evidente, e ten claras consecuencias ambientais e tamén económicas. Son os concellos quen pagan o custo extra desta ineficacia: o 90% dos residuos de envases continúan indo á bolsa negra, e por tanto os concellos vense na obriga de pagar

73,9 €/t cando non deberían pagar nada, pois son residuos acollidos ao punto verde. O punto verde é o símbolo da responsabilidade do produtor na xeración de residuos, polo cal as empresas envasadoras e comercializadoras repercuten no prezo do produto o custo da recollida separada e tratamento dos residuos de envases (o 25% dos residuos, sumando envases lixeiros e envases de cartón). Parte deste canon debe reverter ás entidades locais para cubrir os gastos de recollida e tratamento dos residuos de envases.

O modelo ten moitas deficiencias, pero a maior delas é a forma en que a Xunta e SOGAMA o levaron á práctica, en común acordo con Ecoembes e con manifestos casos de "portas xiratorias". Mentres o contedor amarelo só capta o 10% dos residuos de envases, os concellos só reciben compensación por esta pequena fracción e seguen a pagar a recollida e o tratamento polo outro 90%.

Ao final, con este modelo, as persoas pagamos dobremente, primeiro o punto verde e despois a taxa do concello, e todo para que os residuos acaben na incineradora ou no vertedoiro.

A bolsa negra: cobrar, queimar e verter

O contedor verde (ou bolsa negra) recibe o 97,4% dos residuos e determina as cifras ambientais e económicas de SOGAMA. En cifras medias, para os últimos tres anos, SOGAMA enviou directamente ao vertedoiro da Areosa 207.000 t/ano de residuos sen tratar, mentres procesou no CMC unhas 577.000 t/ano. Desta última cantidade recuperou unhas 12.173 t/ano de metais. Sumada esta cantidade ao recuperado da bolsa amarela (como vimos, outras 12.370 t en 2015), a cifra de reciclaxe total de SOGAMA atinxiu en 2015 exactamente o 2,98% dos residuos recibidos. Ademais de retirar estes metais para a súa reciclaxe, do procesado da bolsa negra

no CMC resultan outras correntes minoritarias tales como vidro, cerámicas e pedras, que pola súa baixa calidade se destinan a vertedoiro de inertes, e a masa principal pasa a trituración e secado por contacto cos gases quentes que resultan de queimar gas natural. O resultado é o chamado combustíbel derivado de residuos (CDR), que se acumula para a súa incineración na planta.

Así, SOGAMA consegue "eliminar" o 80% do lixo doméstico e municipal xerado en Galiza. Mais, é isto correcto?

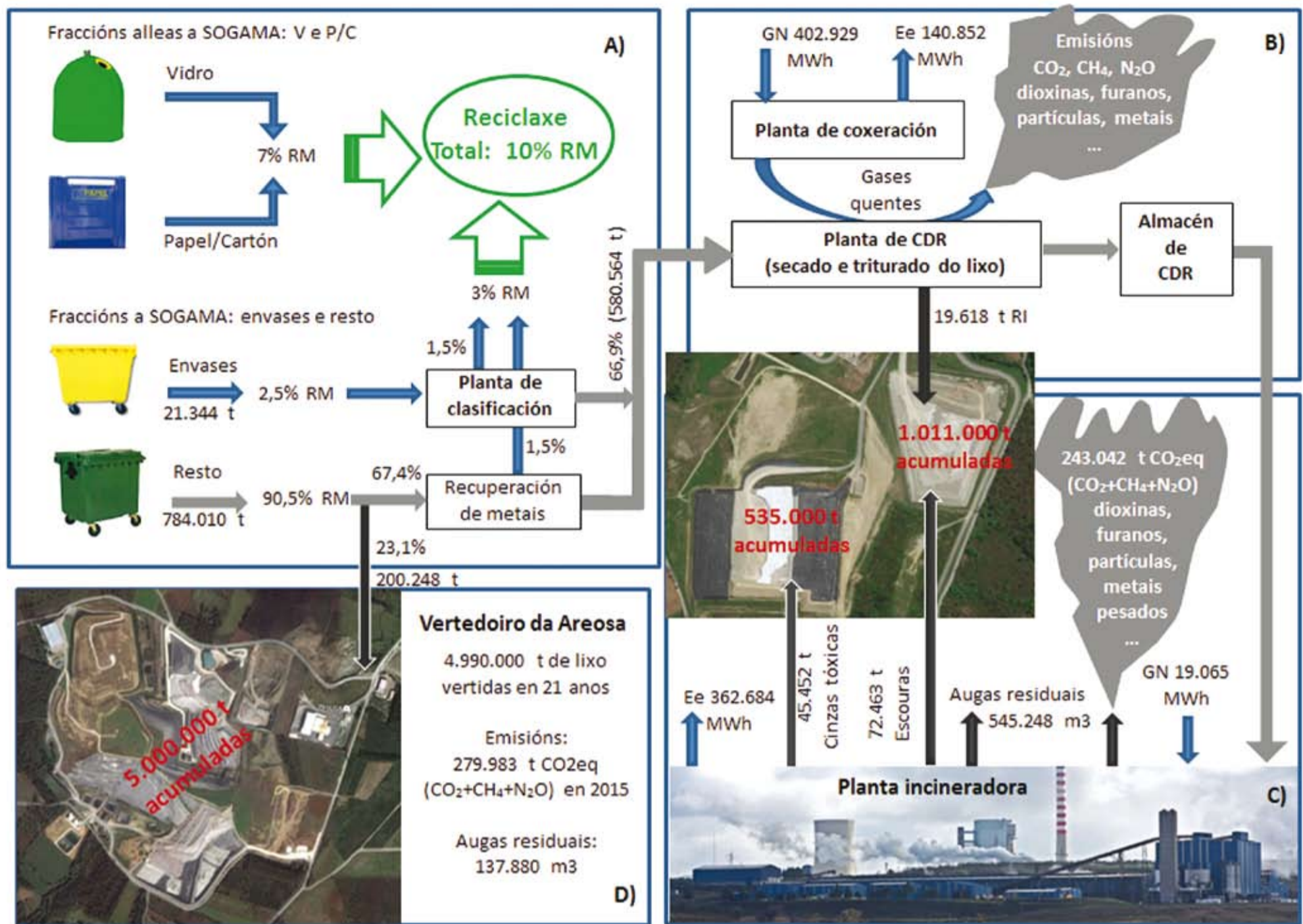
Elimínanse os residuos e problema resolto? A realidade está lonxe de ser tan idílica. Desde 1995, SOGAMA enviou unha parte significativa dos residuos recibidos directamente ao vertedoiro da Areosa, sen tratamento ningún. Vinte anos despois, este vertedoiro acumula arredor de 5 millóns de t de residuos, téndose convertido, historicamente, no de maiores dimensións de Galiza. Nos

dous últimos anos apareceron novos proxectos de vertedoiros, primeiro en Trazo, despois en Ordes, moi cerca do da Areosa, ou mesmo no concello de Lousame. Estes intentos, que ADEGA cualificou de "metástases" de SOGAMA, poñen de manifesto a saturación tanto do vertedoiro da Areosa como do CMC de Cerceda. A veciñanza manifestouse en contra con total contundencia. Os cheiros, o lixo volante, o paso de camiións cargados de lixo, son problemas ben coñecidos na comarca.

Incineración: máis residuos tóxicos e emisións á atmosfera

A incineración xera tanto residuos non perigosos (fraccións inertes retiradas no procesado previo, e escouras dos fornos incineradores) como residuos perigosos (cinzas voantes e residuos da depuración de fumes, entre outros). As cantidades medias para os últimos anos foron de 91.000 t/ano de residuos non perigosos e 42.000 t/ano de resi-

AS 200.000 T
VERTIDAS SEN
TRATAMENTO DANLLE
A SOGAMA UN
BENEFICIO DE MÁIS
DE 10 MILLÓNS DE
EUROS ANUAIS QUE
PAGAN OS CONCELLOS

duos perigosos, nun total que atinxe ao 23% dos residuos queimados. Pero o significativo é que, onde non había residuos perigosos, a incineración xerou 42.000 t anuais de residuos perigosos. Estes residuos son simplemente cargados en grandes sacos (perto de 50.000 unidades anuais) e depositados nun vertedoiro ao lado do CMC.

O tratamento térmico de residuos municipais mesturados, como é a bolsa negra de SOGAMA, xera emisións contaminantes de metais pesados, partículas, dioxinas e furanos, ademais de gases ácidos e gases con efecto invernadoiro. Parte dos contaminantes recupéranse durante o tratamento de gases, quedando contidos nas cinzas. O seu manexo causa un forte risco para o persoal empregado e para a veciñanza, polos riscos de contaxio directo e de escape de partículas á atmosfera. O CMC supera o medio millóns de t de cinzas tóxicas alí acumuladas, creando un perigo potencial para o futuro sen precedentes na Galiza. Outros contaminantes, como é o mercurio ou as

partículas de menor tamaño retéñense en menor medida e alcanzan un ámbito maior de afección, a través da dispersión atmosférica.

No que se refire ás emisións de gases con efecto invernadoiro, SOGAMA incrementou a taxa de emisión de 0,44 t CO₂ equivalente por cada t residuo tratado en 2009 a 0,65 t CO₂ eq/ t en 2015. Isto sen contar o chamado carbón bioxénico, o contido nos propios residuos queimados, xa que consideran só o carbono procedente dos combustíbeis fósiles utilizados (o gas natural). Aínda con esta contabilidade fraudulenta, a taxa de emisión acada os 670 g CO₂/kWh de enerxía eléctrica xerada, superior á de calquera outra fonte de enerxía procedente de combustíbeis fósiles, e maior do duplo das dunha central térmica de gas. Se sumamos o metano emitido desde o vertedoiro da Areosa,

a taxa de emisión sobe a 1.012 g CO₂/kWh para o conxunto de SOGAMA.

Os "clientes" de SOGAMA

En 2013 a taxa de SOGAMA foi de 53,47 €/t RM recibidos e en 2015 de 70,81 €/t.

A RECICLAXE DE SOGAMA ATINXIU EN 2015 O 3% DOS RESIDUOS RECIBIDOS: UN COMPLETO ENGANO Á CIDADANÍA

A batalla da taxa gañouna sen paliativos a empresa, e os concellos pasaron de pagar 43 millóns de euros en 2013 a 57 millóns en 2015. Acomodáronse á nova situación, incrementando en xeral o déficit entre os pagamentos a SOGAMA, aos que hai que sumar o custo do servizo de recollida (entre 110 e 130 €/t RM), e os ingresos polas taxas do lixo.

Dos tres grupos de "clientes", tal como os define SOGAMA no seu informe económico, os concellos, e por tanto a cidadanía, pagan o efecto da crise e da conseguinte redución na xeración de residuos. Os ingresos pola venda de enerxía e dos materiais recuperados permaneceron constantes, e SOGAMA

pasou de recibir 126 €/t en 2013 a 144 €/t en 2015.

A pregunta é obrigada. Por que a redución na xeración de lixo desbarata o equilibrio económico de SOGAMA e a forza a incrementar a taxa aos concellos? A resposta está nos elevados custos da incineración, que nos anos de maior xeración de residuos se viron compensados polo vertido a moi baixo custo de grandes cantidades no vertedoiro da Areosa. O excedente de residuos que SOGAMA recibe en relación á súa capacidade incineradora caeu de 373.000 t en 2009 a 200.000 t en 2015 polo efecto da crise e o menor consumo da sociedade galega. Ese excedente, vertido a baixo prezo pero cobrado á taxa única, era a salvagarda das contas de SOGAMA. Ao verse reducido, esta garantiu o mesmo nivel de ingresos aumentando unilateralmente a taxa. Causas do monopolio e dunha tecnoloxía inflexíbel, claramente incompatíbel cos obxectivos de redución do lixo. Na si-

>> Continúa na páxina seguinte

Esquema de funcionamento e resultados de SOGAMA: A) modelo de recollida dos residuos, B) Planta de elaboración de combustíbel (CDR), C) Planta termoeléctrica (incineradora), D) Vertedoiro de residuos sen tratar (Areosa). As plantas de clasificación de residuos de envases, CDR e termoeléctrica están no Complexo Medioambiental de Cerceda (CMC), onde hai dous vertedoiros máis, para cinzas, escouras e inertes. Porcentaxes sobre residuos municipais (RM) totais no ámbito; cantidades en toneladas (t) correspondentes a 2015. Fonte: elaboración propia a partir de datos de SOGAMA (www.sogama.es) e Xunta. GN: gas natural, MWh: mega watios hora (= 1.000 kWh). O poder calorífico dos residuos é de aproximadamente 2,8 MWh/t.

>> Vén da páxina anterior

tuación actual, con 200.000 t vertidas sen tratamento e cun diferencial entre o custo de vertido e a taxa de máis de 50 euros/t, só esta liña de xestión dálle a SOGAMA un beneficio de máis de 10 millóns de euros anuais que pagan os concellos.

Denuncia ecoloxista ante o Parlamento Europeo

A teimosía (e tamén impunidade) coa que a Xunta mantén e alimenta con novos investimentos este modelo é de difícil comprensión. Tres elementos farán que non tarden en chegar a Galiza as sancións da UE polo incumprimento da normativa en vigor, como seguen a chegar polo vertido de augas residuais sen depurar. O primeiro é que Galiza non acadara os obxectivos de reciclaxe fixados nas directivas europeas, como tampouco o fai o Estado español no seu conxunto. En segundo lugar, tamén o vertido de residuos sen tratamento previo, como o que se segue a facer na Areosa, incumpre a normativa. Por último, a eficiencia enerxética do CMC de Cerceda sitúase no 0,36 fronte ao 0,60 mínimo esixido para poder cualificala como valorización enerxética.

ADEGA e outros colectivos ecoloxistas presentaron en 2013 unha denuncia diante do Parlamento Europeo, coa colaboración da eurodeputada do BNG, Ana Miranda. Esta denuncia segue en estudo cando vén de coñecerse a sentenza do Tribunal de Xustiza Europeo sobre un caso similar, aínda que de maior tamaño, o do ver-

tedoiro de Malagrotta en Roma. Unha sentenza chamada a impulsar a iniciativa da Comisión Europea sobre este tipo de situacións, que son as que explican con claridade o fracaso nas políticas de prevención e reciclaxe nalgúns rexións de Europa. Unha sentenza que pon o foco na necesidade de retirar as subvencións e axudas aos tratamentos finalistas como son o vertido ou a incineración.

Alternativas

Tamén merece a nosa reflexión o feito de que os concellos galegos, en particular os concellos do rural e das vilas, non teñan avanzado na busca de solucións máis eficaces, ecolóxicas e baratas ao modelo SOGAMA. Falta de

conciencia ambiental? Despreocupación polo destino do diñeiro público? Desinterese pola creación de emprego local? Covardía política?

A RECENTE SENTENZA DO TXE SOBRE O VERTEDOIRO DE MALAGROTTA (ROMA) PODERÍA ACTIVAR A VIXILANCIA DA UE SOBRE A XESTIÓN DO LIXO NO NOSO PAÍS

Todos os estudos e experiencias en diferentes países mostran que unha xestión ecolóxica do lixo non é máis cara que a incineración.

A diferenza está en que os custos dunha xestión ecolóxica van, maiormente, a pagar empregos e non sofisticadas tecnoloxías vendidas por multinacionais. Por cada emprego en SOGAMA (329 en 2015), os concellos pagaron 173.000 €. Con eses pagos e os retornos pola recuperación de residuos de envases, Galiza podería crear no seu conxunto non menos de 3.000 empregos na xestión ecolóxica do lixo.

Así o demostran as cifras de emprego do Plan do Barbanza, e outros moitos exemplos por toda Europa.

Mais as alternativas non pasan necesariamente por saírse de SOGAMA. Despois dos primeiros anos de SOGAMA cando esixía aos concellos garantía de enviar unha cantidade mínima de residuos, hoxe está claro que a necesidade da prevención e redución en orixe está por riba desa visión. Por tanto, os concellos deberían considerarse libres de modificar os modelos de recollida en orixe, e mesmo de tratamento local (compostaxe), o que lles abriría importantes vías para a racionalización do servizo no seu conxunto.

Algunhas importantes medidas son as seguintes:

1) Fomentar a compostaxe doméstica e comunitaria, particularmente en ámbitos rurais, nos que se debería prescindir da recollida de calquera residuo orgánico. O aforro nas cantidades entregadas a SOGAMA financia as actuacións en compostaxe, e a redución de custos na recollida da fracción seca (semanal ou quincenal) equilibraría o balance económico do servizo, hoxe altamente deficitario nestas áreas. Antóllasenos doado imaxinar mellores destinos para ese diñeiro simplemente pensando en necesidades reais no rural.

2) Adoptar un modelo de recollida porta-a-porta das principais fraccións (orgánica, envases, papel-cartón, e resto) nos núcleos rurais e vilas.

3) Promover acordos con pequenas empresas ou, mesmo, con labregos (segundo o coñecido como mo-

O punto verde nos envases confirma que xa temos pagado a recollida e reciclaxe dos residuos de envase, que son o 25% do lixo. Con SOGAMA volvemos pagar por segunda (taxa do concello) e terceira (primas á enerxía "verde" de SOGAMA) vez, e todo para que os residuos acaben na incineradora ou no vertedoiro.

VERTEDOIRO NON!

NON MÁIS CAMIÓNES DE LIXO POR ORDES

delo austríaco, mais tamén coñecido das nosas persoas maiores na Galiza) para a compostaxe da fracción orgánica en pequenas plantas. A recollida porta-a-porta da fracción orgánica presenta unha elevada calidade e

facilidade de compostaxe, dando lugar a un fertilizante orgánico de tipo ecolóxico e con numerosas saídas no ámbito municipal e local.

En comparanza con estas propostas, o modelo centralizado de

SOGAMA é un nido exemplo de colonialismo, de como perdemos as potencialidades propias, nunha mestura de corrupción e papanatismo tecnolóxico. Estas propostas non requiren grandes investimentos en novas plantas de residuos. O actual prezo dos servizos de SOGAMA e das recollidas convencionais faíno moi viábel economicamente. Papel/cartón, vidro e residuos de envase están suxeitos ao punto verde e, por tanto, o seu tratamento non debe custar nada ao concello sempre e cando se realice de forma efectiva. En conxunto, alcanzan o 40% do lixo, polo que mellorar a súa recollida separada debe redundar en menos custos para o concello. A materia orgánica é o outro 40%, e a compostaxe adáptase a calquera escala, desde a vivenda familiar até a vila, e

hai experiencia en calquera destas escalas.

Ten cabida a redución en orixe?

A educación ambiental ten moito que dicir neste obxectivo, desde o ámbito local e como parte dun plan municipal de xestión ecolóxica do lixo. A compostaxe doméstica é en si unha medida de redución en orixe de grande alcance. A conciencia ambiental derivada desa xestión ecolóxica cataliza a toma de decisións cidadás en favor da compra a granel, da reutilización de bolsas, do uso de fiambreiras para carne e peixe, mesmo da preferencia dos produtos locais e de tempada. Pero en todo caso, a experiencia demostra que un plan de recollida porta-a-porta implica unha redución significativa na cantidade de residuos xerados.

Na parroquia de Lesta, Ordes, loitaron todo o verán contra o novo proxecto de vertedoiro, que ameaza a calidade ambiental e a tranquilidade das aldeas próximas. Fotos: Asociación de afectadxs do vertedoiro de Lesta.

6

— A Xunta arrasou a poboación dun fento en perigo de extinción

A especie *Lycopodiella inundata* foi arrasada ao abrir unha pista promovida por Medio Rural na lagoa de Alcaíán (Coristanco). Alén deste fento endémico, as referidas obras de arranxo de pistas e novos cortalumes tamén danaron exemplares de *Euphorbia uliginosa* e *Centaurea ulreiaie*, ambas en perigo de extinción e esta última endémica, así como de *Spiranthes aestivalis*, considerada vulnerábel.

— 1 millón de m3 de augas residuais mineiras ameazan a ría de Noia

A ameaza prodúcese pola posíbel volta á explotación do histórico xacemento de estaño-volframio de San Fins (Lousame), hoxe propiedade da mineira "Tungsten San Fins SL" (Grupo SACYR). Ese é volume de vertido para o que a empresa vén de solicitar permiso a Augas de Galiza. Xa en 2008 o reinicio da actividade mineira foi obxecto de denuncia por non contar co preceptivo Estudo de Impacto Ambiental.

Actualidade ambiental en imaxes

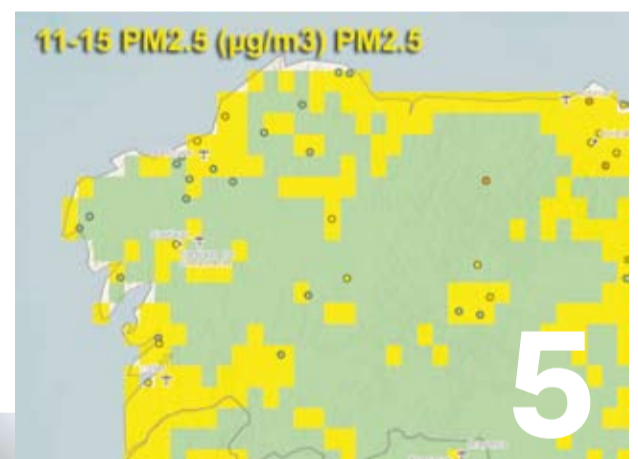

— Planta de biomasa ilegal para queimar *Eucaliptus nitens* e outros cultivos enerxéticos

ADEGA e a Federación Ecoloxista Galega presentaron alegacións ao proxecto de central eléctrica de biomasa de 50MW que a empresa Renova Generación de Energías Renovables S.L. pretende construír en Curtis, cunha potencia moi superior ao límite máximo de 10MW permitido polo Decreto 149/2008 en vigor.

— Exposición Unha ameaza silenciosa, a biodiversidade baixo ameaza

Posta en marcha por ADEGA no marco do convenio coa Dirección Xeral de Conservación Natureza da Xunta de Galiza. Nas últimas semanas visitou Pontearreas, Pontevedra, Negreira, o Galiciencia de Ourense, e Bueu.

— A metade da poboación galega respira aire contaminado

A OMS vén de facer público un Mapa Mundial que resalta as zonas dos países que exceden dos límites fixados en materia de calidade do aire e as súas repercusións para a saúde. O 92% da poboación mundial vive en lugares onde a calidade do aire é inferior á recomendada, cifra que na Galiza supera o 50% da poboación. "Para que as persoas estean sans, deben respirar aire limpo, desde a primeira inhalación até a última", di a OMS.

ADEGA traballa arreo na defensa ecolóxica de Galiza, como podes ollar neste breve resumo das últimas semanas. Non fiques parada: súmate á defensa ecolóxica de Galiza, visita a nosa web (www.adega.gal) e participa nos grupos activos ou faite socio/o.

6

— V Limpeza Simultánea de praias e lagoas litorais

Foi a primeira limpeza programada para a tempada de outono (25 e 26 de novembro). Retirouse lixo de cinco lagoas litorais (Traba en Laxe, Baldaio en Carballo, A Frouxeira en Valdoviño, Doniños en Ferrol e Louro en Muros), da Xunqueira do Lagares e da praia de Samil en Vigo, así como da praia da Langosteira en Fisterra. Participaron 189 persoas e recolléronse máis de 2 toneladas de lixo, maiormente plásticos: cordas de todo tipo, aparellos de pesca, caixas, botellas, tapóns, e até a roda dun tractor.

7

— XXIV Edición do Curso de Outono Proxecto Ríos

Tivo lugar o 1/10/2016 na estación de Hidrobioloxía do Encoro do Con, en Vilagarcía de Arousa. Como temática principal, o biólogo Cosme Damián Romay Cousido falounos das aves dos ríos galegos.

8

— “Móllate polos ríos”

A IX Limpeza Simultánea de Ríos organizada por Proxecto Ríos tivo lugar a primeira fin de semana de outubro. Ao longo de 44 concellos de toda Galiza, participaron 762 persoas que retiraron case 13 toneladas de residuos. Na xornada colaboraron un total de 56 entidades (asociacións, colectivos ecoloxistas, centros de ensino ...), e tamén 5 concellos.

9

— Outono intenso na Eira da Xoana

Con saídas micolóxicas e xornadas dedicadas á sidra, a X Feira de Outono, palestras sobre o rural, obradoiros de música e a homenaxe a Xosé Chao Rego.

10

— Unha visita ao Courel

O 30/10/16 deu comezo á nova tempada de roteiros ADEGA-Lugo. Baixo o lema “Recuperando O Noso”, estas andainas teñen o obxectivo dar a coñecer e poñer en valor proxectos e iniciativas que tratar de recuperar o noso patrimonio cultural, ambiental e inmaterial. Foron puntos de interese a aldea courelá da Seceda, o Alto de Veigas de Arcas, Castro da Torre e Ferreirós de Abaixo.

11

— Programa de Roteiros ADEGA-Lugo

O programa de Roteiros ADEGA-Lugo continuará da seguinte forma: 18 Decembro: O berce do Miño, no Pedregal de Irímia (Meira) / 22 Xaneiro: Os pendellos da Feira (Castroverde) / 19 Febreiro: Os Mosteiros das Fragas (Pontedeume) / 26 Marzo: Vides, adegas e batuxos (Chantada) / 23 Abril: Ferrerías e Fornos (A Pontenova) / 21 Maio: A vida comunal (Negueira de Muíño) / 11 Xuño: Os muíños do Picón e do Folón (O Rosal), despois de ter visitado en novembro as Terras de Pambre (Ramil-Agolada). +Info: <http://adega.gal> - <http://roteirosadegalugo.blogaliza.org/>

Compostaxe doméstica e comunitaria

Cómoda para as persoas, vantaxosa para os concellos

María R. Lafuente

forma parte do grupo de educación ambiental de ADEGA, participando nos proxectos de voluntariado ambiental desta entidade. Coordina o traballo de ADEGA en compostaxe doméstica e residuos. Sobre isto falamos con ela para o SERMOS ADEGA. Vén de coordinar as Xornadas estatais de Compostaenred. As persoas participantes puideron visitar o proxecto Revitaliza da Deputación de Pontevedra e a compostaxe de Allariz, algunhas das novidades na Galiza.

Manuel Soto

Cal é a experiencia de ADEGA na realización de programas de compostaxe doméstica nos concellos?

Desde 2002 coa compostaxe doméstica e de 2011 coa comunitaria, traballamos con máis de 50 concellos e contamos con miles de familias compostando. Mais houbo unha clara evolución, pois partindo do enfoque inicial de educación ambiental como criterio principal ou exclusivo, hoxe estes programas intégranse na xestión de residuos do concello. Planifícase a compostaxe en núcleos enteiros e modifícase a dotación de contedores e o modelo de recollida das outras fraccións para optimizar o conxunto e reducir custos. No rural, os residuos orgánicos fican na horta ou xardín e tiran proveito do compost. Isto permite revisar o

uso do contedor verde e reducir fortemente os custos da recollida e tratamento do lixo.

En que concellos traballades neste momento?

Os programas que temos en marcha nos concellos de San Sadurniño, Allariz e Cerdedo son exemplo de como a compostaxe doméstica se converte nun elemento importante da xestión de residuos. En San Sadurniño implantouse nunha área piloto un porta-a-porta rural para as fraccións reciclaxes, combinado coa compostaxe do residuo orgánico, que así se deixou de recoller. En Allariz o alcance é maior pois instaláronse 23 áreas de compostaxe comunitaria na vila. En Cerdedo combínase compostaxe doméstica coa implantación de illas

“AS PERSOAS USUARIAS AFIRMAN QUE, POLA SÚA COMODIDADE, A COMPOSTAXE DOMÉSTICA SE DEBERÍA ESTENDER A TODO O CONCELLO”

de reciclaxe no rural e outros servizos como o de biotrituración dos residuos vexetais.

Con que resultados?

En San Sadurniño, na área de traballo, conseguiron reducir nun 55% os residuos enviados a SOGAMA. En Allariz, partindo dunha situación máis avanzada no conxunto do concello, acadaron unha redución do 20% nos primeiros 6 meses. Os datos provisionais de Cerdedo indican o mesmo. É mentira que a xente maior non saiba separar as diferentes fraccións do lixo, pois os resultados de calidade saltan á vista. Os esforzos en compostaxe doméstica melloran a xestión do lixo no seu conxunto.

Que máis hai en Galiza?

Con este mesmo enfoque, está o programa Revitaliza da Depuración de Pontevedra. A súa consolidación, polo seu alcance territorial, terá grande importancia.

Que opinan as persoas usuarias?

Fan unha valoración moi positiva. O 100% afirma que esta opción se debería estender a todo o concello, pola súa comodidade, sempre maior que a do contedor de lixo. Os estudos din que, colli-do o hábito, xa non se abandona a compostaxe doméstica. Moitas persoas acaban reflexionando e modificando as súas prácticas no relacionado cos fertilizantes e outros produtos químicos.

Cales son as preocupacións ambientais da xente?

Os programas de compostaxe son a primeira ocasión para saber algo sobre o lixo, canto custa a súa xestión e que se fai cos residuos. Cando chegamos, o descoñecemento é total. Pero tamén preguntan pola horta, como producir alimentos ecolóxicos, ou polos ríos, as augas e a fitodepuración.

Manuel Soto é coordinador do SERMOS ADEGA.

“O traballo de ADEGA e os novos proxectos de compostaxe en Allariz, Cerdedo, Pontevedra (concello e Deputación), San Sadurniño... sitúan Galiza nunha boa posición, tras os avances de Catalunya e Euskadi-Nafarroa”, di María Lafuente.